

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1937.

Andra kammaren.

Nr 30.

Lördagen den 8 maj.

Kl. 4 e. m.

Vid detta sammanträde leddes förhandlingarna av herr förste vice talmanen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 30 nästlidna april.

§ 2.

Herr statsrådet *Nilsson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 291, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av 2 § lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt; och nr 310, med förslag till lag om förvaring och internering i säkerhetsanstalt, m. m.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Föredrogos var efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till jordbruksutskottet motionerna:

nr 586 av herr *Bergvall m. fl.*; och

nr 587 av herr *Andersson i Igelboda m. fl.*; samt

till bevillningsutskottet motionen nr 588 av herr *De Geer* i Lesjöfors.

§ 4.

Vidare föredrogos, men bordlades åter konstitutionsutskottets memorial nr 1 c samt statsutskottets utlåtanden nr 134 och 135.

§ 5.

Härefter föredrogos bankoutskottets memorial, nr 51, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande punkten 3 av bankoutskottets utlåtande nr 44, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer m. m.

Den i detta memorial föreslagna voteringspropositionen godkändes.

§ 6.

Vid härpå skedd föredragning av herr *Peterssons* i Lerbäcksbym anhängan att till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa spörsmål angående åtgärder till förhindrande och motverkande av religiöst

och sedligt nedbrytande propaganda bland barn och ungdom blev ifrågavarande anhållan av kammaren bifallen.

§ 7.

Herr förste vice talmannen meddelade, att herr statsrådet och chefen för socialdepartementet tillkännagivit, att han vid kammarens sammanträde tisdagen den 11 innevarande maj ämnade besvara herr Lundqvists interpellation i anledning av uttalanden, som förekommit i tidningspressen rörande undernäring bland barnen, särskilt i vissa lappmarkskommuner.

§ 8.

Avgåvos följande motioner, nämligen av

herr *Mårtensson m. fl.*, nr 589, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 300, angående anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m.; och

herr *Osberg m. fl.*, nr 590, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 300, angående anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m.

Dessa motioner bordlades.

§ 9.

Interpellation. Ordet lämnades härefter på begäran till herr **Arne**mark, som anförde: Herr talman! Den 17 juni 1935 gjorde Stockholms stadsfullmäktige underdånig framställning om genomförande av en omorganisation av tekniska skolan i Stockholm. Härvid åsyftades i huvudsak att få den lägre tekniska undervisningen ordnad på ett tillfredsställande och tidsenligt sätt i landets huvudstad. Det kan icke bestridas, att det för närvarande är illa sörjt för ungdomens behov av teknisk undervisning och utbildning, ett behov, vilket i våra dagar stadigt ökas och som gör sig förnimbart i fråga om allt flera uppgifter i det praktiska livet, dit ungdomen söker sig för sin utkomst.

För närvarande finnes i Stockholm en kommunal teknisk mellanskola, där lärogången avslutas med praktisk realexamen. Samma examen avlägges även vid den i Vasa realskola inbyggda tekniska linjen, en försökslinje, som upprättats fr. o. m. höstterminen 1933 efter riksdagens beslut samma år om praktiska bildningslinjer på realskolans åldersstadium. Erfarenheterna från denna linje och liknande praktiska linjer på andra håll ha varit så goda, att nämnda linjer nu uppförts på ordinarie stat. Det nya med en linje av denna typ är att den är inbyggd i ett allmänt läroverk, att den sålunda utgör en parallellinje till den vanliga, teoretiska linjen. Då 1933 års riksdag fattade sitt beslut angående praktiska realskolelinjer, var det i syfte att skaffa en motvikt mot de dominerande teoretiska studierna vid våra läroverk. Dels behövde nämligen ungdomen i allmänhet en mera praktisk inriktning av sina studier, dels voro de teoretiska studierna mindre lämpliga för ett antal elever, som kommit in i läroverken och som måhända kunde få större nytta av sin skolgång där, om deras studier finge en mera praktisk läggning. De inbyggda linjerna skulle därjämte för lärjungar och målsmän uppvisa, att de olika studievägarna voro likvärdiga. Härigenom kunde man måhända även vänta någon minskning i tillströmningen till de teoretiska studierna.

Skall emellertid likvärdigheten mellan de praktiska och teoretiska linjerna kunna i längden uppehållas, måste de elever å den praktiska linjen, som ha lust och fallenhet för fortsatta studier, beredas möjlighet härtill i likhet med eleverna på den allmänna linjen. Någon dylik möjlighet finns ännu icke i

Interpellation. (Forts.)

Stockholm, utan elever med praktisk realexamen å tekniska linjen få, om de önska fortsätta sina tekniska studier, söka sig in vid tekniska läroverk på annat håll, vilket emellertid är förenat med kostnader, som för många äro oöverkomliga. Det synes därför vara en angelägenhet av betydande intresse, att huvudstaden snarast utrustas med ett statligt tekniskt läroverk.

Stadsfullmäktiges nyssnämnda underdåniga framställning innebar i fråga om organisationsformen för ett tekniskt läroverk i huvudsak,

att av den nuvarande tekniska skolan i Stockholm maskin- och byggnadsyrkesskolan samt de delar av aftonskolan, vilkas undervisning avse utbildning för liknande yrkesområden, omorganiseras till att omfatta:

a) en statlig teknisk läroanstalt, avsedd att lämna såväl teknisk gymnasiesom fackskoleutbildning, och så organiserad, att undervisningen efter ett för alla gemensamt första år differentieras med hänsyn till olika utbildningsmål, varigenom möjlighet beredes såväl till teknisk gymnasieutbildning som till fackskoleutbildning för de maskintekniska, elektrotekniska och byggnadstekniska facken, samt med lästiderna så förlagda, att fackskoleutbildning för vissa fack kan erhållas även genom aftonundervisning;

b) en kommunal aftonskola, i vilken kan erhållas en på enklare teoretisk grundval byggd fackutbildning för olika yrkesområden.

I vida kretsar bland huvudstadens befolkning oroar man sig över dröjsmålet med åtgärder för att upprätta ett tekniskt läroverk i Stockholm.

Med stöd av det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa följande spörsmål:

1) Anser herr statsrådet det önskvärt och erforderligt, att ifrågavarande undervisningsbehov snarast tillgodoses?

2) Om så är förhållandet, ämnar herr statsrådet för nästa års riksdag framlägga förslag till tekniskt läroverk i Stockholm, innehållande främst tekniskt gymnasium, att om möjligt upprättas från hösten 1938?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 10.

Vidare lämnades på begäran ordet till herr **Hagberg** i Luleå, som yttrade: *Interpellation.*
Herr talman! De senaste dagarnas alarmerande underrättelser ge vid handen, att Tyskland och Italien fortsätta att med trupper och krigsmaterial understödja den spanska upprorssidan. Därjämte synas de båda ländernas flottor göra allt för att blockera det område, som behärskas av den republikanska lagliga spanska regeringen; det kan tryggt fastslås, att de båda makterna tvärtemot vad som tidigare förutsatts fortsätta sin intervention i Spanien. Därmed ha ännu en gång de uppställda förutsättningarna för den s. k. noninterventionskommitténs politik upprivits.

Tillskapandet av noninterventionskommittén och hela kommitténs politik ha varit försök att upphäva gängse regler för mellanfolkliga förpliktelser och undvika ett ställningstagande till de av Folkförbundet fastställda åtgärder, vilka automatiskt skulle träda i kraft vid krigsutbrott. Bankrutten för dessa strävanden kan inte längre bestridas. Den engelska högerregeringens olycksaliga ledning av de demokratiska staternas Spanienpolitik måste upphöra. De mindre staterna kunna och böra ta initiativet till en förändring i fråga om behandlingen av Spanien.

Enligt min mening är situationen sådan, att Sveriges regering har anledning taga under omprövning Sveriges fortsatta medverkan i noninterventionskom-

Interpellation. (Forts.)

mittén och i vart fall i sådana åtgärder, som ensidigt rikta sig mot den lagliga spanska regeringen och i realiteten bli ett understöd för de spanska fascisterna. Det svenska folkets flertal står otvetydigt på det spanska folkets sida i dess strid för demokratién. Dess önskan är icke att medverka i åtgärder, som hjälpa Tyskland—Italien. Samtidigt som det genom storslagna insamlingsaktioner och genom startandet av barnhem och sjukhus, samtidigt som många unga svenskar våga sina liv för den spanska demokratién, kan svenska folket inte känna sig tillfreds med att statsmakerna medverka i en politik, som objektivt betraktat blir ett hugg i ryggen på det spanska folket.

Det bör icke upprätthållas ett vapenförbud, som avvärjar Spaniens lagliga regering och leder till beväpning av de spanska upprorsarméerna. Det är orimligt av demokratierna att upprätthålla ett frivilligförbud, som fullständigt brytes av de fascistiska staterna. Det är inte längre möjligt att stillatigande åse de fascistiska arméernas barbariska krigföring, deras förintande av städer och byar, deras mordräder mot barn, kvinnor och åldringar och deras försök att förhindra räddningsaktionerna för den baskiska civilbefolkningen.

Enligt uppgift kommer den spanske utrikesministern Alvarez del Vajo att föra fram hela problemet till behandling i Folkförbundet. Denna framstöt måste erhålla de demokratiska staternas stöd. Det är på tiden, att de demokratiska staterna övergå från ett låt vara ofrivilligt saboterande av det spanska folkets kamp för demokrati och nationell oavhängighet till ett stöd för denna kamp i enlighet med folkförbundspaktens anda och sanktionsbestämmelser. Det är en politik i världsfredens intresse och motsvarar folkmassornas vilja.

De skandinaviska regeringarnas aktion i noninterventionskommittén för att skydda handelsfartyg från prejning och plundring är att hälsa med tillfredsställelse. Men dessa regeringar borde nu ha anledning att föra folkrättens talan i samma institution, att modigt konstatera det faktum, att noninterventionspolitiken befrämjat den fascistiska interventionen eller, där den i bästa fall försvårat den fascistiska interventionen, omöjliggör all hjälp åt det spanska folket, att protestera mot den tysk-italienska flottblockaden av den spanska regeringens områden och verka för att Francosidan i stället för att jämsställas med regeringssidan, ja gynnas av de demokratiska staterna, blir föremål för de sanktioner, som i folkförbundspakten beslutas gentemot angripare. Jag annehåller med hänvisning till ovanstående om kammarens tillstånd att till excellensen ministern för utrikes ärendena få framställa följande spörsmål:

Ämnar regeringen i noninterventionskommittén påtala de fascistiska stormakternas senaste brott mot kommitténs beslut?

Ämnar regeringen företaga sig något, som upphäver de mot den spanska republikanska regeringen i realiteten ensidigt riktade åtgärderna?

Har regeringen själv sprövat frågan om en internationell aktion till förmån för en folkrättslig behandling av det spanska problemet i enlighet med folkförbundspakten?

Jämväl denna framställning bordlades.

§ 11.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från konstitutionsutskottet:

nr 265, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angå-

ende ändrad lydelse av 17 och 37 §§ lagen den 6 juni 1930 om kommunalstyrelse på landet m. m.; och

nr 266, i anledning av väckta motioner angående utredning av frågan om det kommunala revisionsväsendet;

från statsutskottet:

nr 267, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bildande av ett statligt aktiebolag för övertagande av restaurangrörelsen m. m. vid statens järnvägar; och

nr 268, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp av vattenrätt i Gimån och Ljungan m. m.;

från första lagutskottet:

nr 275, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 306) angående handel med farmaceutiska specialiteter;

nr 276, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 277) om avlösnings av vissa frälsöräntor, m. m.;

nr 277, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag), m. m., dels ock i ämnet väckt motion;

nr 278, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen, m. m., dels ock väckta motioner angående effektivare lagstiftning mot ocker; och

nr 279, i anledning av väckta motioner angående ändring i strafflagens bestämmelser om sabbatsbrott; samt

från andra lagutskottet:

nr 261, i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar i lagen om försäkring för olycksfall i arbete;

nr 262, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om moderskapspenning m. m., dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 263, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 26 juni 1931 (nr 280) om erkända sjukkassor m. m.; och

nr 264, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till skogs-härbärgeslag m. m., dels ock en i ämnet väckt motion.

§ 12.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 121, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förbättrad förlossningsvård samt anordnande av s. k. förebyggande mödra- och barnavård jämte i dessa ämnen väckta motioner;

nr 136, i anledning av väckt motion om rätt för vissa förtidsavgångna officerare och underofficerare i arméns och kustartilleriets reserver att vid uppnådda 55 levnadsår utbekomma pensions kapitaliserade värde;

nr 137, i anledning av väckta motioner angående beredande av förbättrade löneförmåner åt vissa konstaplar vid fästningspolisen i Boden;

nr 138, i anledning av väckt motion om statens gäldande av kostnaderna för hemtransport av officer och underofficer med vederlike, som i fredstid avlidit under tjänstgöring å främmande ort; och

nr 139, i anledning av vissa framställningar rörande anslag till sjöförsvaret;

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

nr 52, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överenskommelser med arméns och marinens familjepensionskassor samt tullstatens enskilda pensionsinrättning om övertagande av dessa pensionsanstalters rörelse;

nr 53, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1937/1938 till pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst m. m.;

nr 54, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om vissa ändringar i de vid militära tjänstepensionsreglementet den 17 maj 1935 (nr 167) såsom bilagor A och B fogade förteckningarna m. m.;

nr 55, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förslag om ändring av särskilda bestämmelser angående tillämpning av avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk;

nr 56, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag om ändring av särskilda bestämmelser angående tillämpning av avlöningsreglementet för befattningshavare vid riksdagens verk;

nr 57, angående avskrivning av osäkra fordringar vid riksbankens huvudkontor samt avdelningskontor i Malmö och Luleå; och

nr 58, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om ackord å riksbankens fordringar hos A. Wahlgren och H. Sörensen;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 49, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående upphörande av vissa till Lunds domkyrka utgående avgifter, m. m.;

nr 50, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående upphörande av det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgille, m. m.;

nr 51, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål, m. m.;

nr 52, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till luftskyddslag;

nr 53, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tillverkning, försäljning och införsel av gasskyddsmateriel;

nr 54, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående slakt av husdjur;

nr 55, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av byggnadsstadgan den 20 november 1931 (nr 364); och

nr 56, i anledning av väckta motioner angående utarbetande av förslag till en allmän naturskyddslagstiftning m. m.; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 41, i anledning av dels Kungl. Maj:ts förslag till lag om anställande av distriktsbarnmorskor m. m., dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 42, i anledning av väckt motion om beredande av tilläggsersättning åt innehavare av livräntor enligt lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete; och

nr 43, i anledning av väckt motion om lagstiftning i visst avseende rörande saluhållande av gödsel- och fodermedel.

§ 13.

Justerades protokollsutdrag.

§ 14.

Herr talmannen gav nu på begäran ordet till herr **Hallén**, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta, att konstitutionsutskottets memorial nr 1 c måtte uppföras först bland två gånger bordlagda ärenden å föredragningslistan för nästkommande sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

§ 15.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Olsson</i> i Staxäng	under	5	dagar	fr. o. m.	den	11	maj,
› <i>Ward</i>	›	3	›	›	›	8	›
› <i>Söderdahl</i>	›	6	›	›	›	10	›
› <i>Gezelius</i>	›	3	›	›	›	8	›
› <i>Hedlund</i> i Häste	›	3	›	›	›	8	›
› <i>Erlander</i>	›	4	›	›	›	10	›
› <i>Sjögren</i>	›	3	›	›	›	8	›
fru <i>Rönn-Christiansson</i>	›	3	›	›	›	11	›
herr <i>Tengström</i>	›	3	›	›	›	9	›
› <i>Janson</i> i Frändesta	›	3	›	›	›	8	›
› <i>Landgren</i>	›	3	›	›	›	8	›
› <i>Larsson</i> i Julita	›	3	›	›	›	9	›
› <i>Andersson</i> i Surahammar	›	3	›	›	›	9	›
› <i>Gustavson</i> i Västerås	›	2	›	›	›	9	›
› <i>Svedman</i>	›	2	›	›	›	10	› och
› <i>Fast</i>	›	2	›	›	›	9	›

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.27 e. m.

In fidem
Per Cronvall.